

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Jacobi Wimpfelingij Schletstatensis Elegantie maiores

Wimpfeling, Jakob

[Heidelbergae], 1499

De verbis

[urn:nbn:de:bsz:31-131221](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131221)

De

fina tua virtus, ampliffima tua benemerita. **Hor** quinq; ablatiui feminini ornatiffime coniunguntur verbis impersonalibus interest & refert. vt mea in oterest tua refert: hoc est ad me pertinet. **Sibi** vel tibi vtile est. Sic & sua nra vestra **Deo** iure significat idem quoda modo quod mea auctoritate, meaq; licentia: ac concessa mihi ab omnibus libertate. **Lau.**

Tui causa & tua causa plurimū differūt. **Tui** causa facio quod tibi ipi ad quem loquor exhibeo: vt tui causa ad Antonij castra profectus sum. quod est tue persone tuende gratia. Sed tua causa facio alteri quiddam, ppter te contemplatione tui sperans rem tibi gratam fecisse cum alteri prodessem

Hostras vestras cuias (que patriā & nationem innuūt) pulchre substantiua flagitāt: vt **Georgius** gemminger prepositus in quadā epistola. **Eant** cutitū nostrates philosophi balbutientes sonū currere: & platonem disputare. **Etiā** hec pronomina partes & quasi sectā significant. vt nostrates philosophi nō sunt: ita populares vt vestrates qui ab epicuri schola pderūt. **Et** ciuitates philosophi vos estis. stoici ne an academici: an peripatetici: an nostrates epicurei. **Lice.** Putares ne unq; accidere posse vt mihi verba deessent. nō solum ista vestratia oratoria. sed hec etiam leui nostratia. **Lau.**

Aduerbium ne interrogandi a pte componitur pronomini hic interferendo a syllabam: vt hiccine est bonus vir: hancine contumeliā tam insignem. hocine est officium patris.

Ecce componit cū pronomini cum eam: illū illam & c. vt **Eccum** eccam eccos eccas. ellum ellam ellos ellas: hoc ē. **Ecce** hic cum subintelligit virum de quo agebamus. **Eccā** ecce eam mulierem de qua mentio erat. **Ecce** n. **Eccum** parrionem. **Lurentius** Valla.

De verbis

Erbum in fine locutionis ponatur: vt supra meminimus. de primo capio & sine locutionis. precepto iij. si saltem quadam secum sonoritatem afferat. Sic et **Tullius** in orationis sine explicauit dicere maluit q̄ explicuit. Nam si explicuit diceret: imperfecto & debili numero verborū sonus clauderetur. **Tullius** gelius.

Coniuncti uū in infinitiui suppositi elus tu vel aliud quodcūq; siue explicū siue implicū in actū pulchre mutamus. & ipsa coniunctione q̄ vel vt cōiunctiui adiuncti e medio tollimus: vt volo q̄ tu scribas: iubeo q̄ tu manduces: noui q̄ tu ludas: cupio q̄ tu proficiaris ad urbē: gaudeo q̄ decanatum consecutus es: cupio q̄ **Barcus** veniat **Lepidius** dicitur hec his s̄bis. **Tolo** te scribere: iubeo te manducare: noui te ludere: cupio te proficisci ad urbem gaudeo te decanatum consecutū esse: cupio **Barcū** venire. **Et** si forte p am- phibologiam duo accusatiui circa verbū infinitiui interuenerint: ille suppositi locū habebit qui infinitiui immediatius pcesserit: vt puto **Pyrrhus** romanos vincere posse: hoc est: puto q̄ romani possunt vincere **Pyrrhūm**.

Verba composita cum nonnullis prepositionibus & aduerbijs latiniora sunt q̄ si separentur dictiones componentes. vt **Exco** domo vel **exco** domum melius q̄ **eo** ex domo vel **eo** extra domum: extrudo expello compono spono compulso: **Reddo** & **redeo** pro iterum & econtersio do & co.

Ualo p magis volo. **Intersum** & **interfui** ecclesie: lectioni: bello: p sum vt fui in ead. fia. lat. one bello. **Sic** q̄ de alijs infinitis

Verbis

¶ 2

Abdicare se cōsulatu magistratu dignitate: ornatus dicitur resignare cōsulatū magistratū z dignitatē. **Abiolo** p. expedio.

Abhorreo ab hac re. **Abhorreo** hanc rem. hoc semp postulat accu. atuum **Illud** vero huiusmodi ablatiū. **Laurentius**.

Accuso arguo z huiusmodi verba apte cum genitiuo cōstruuntur: vt arguo te doli: accuso te mendacij.

Accingo me huic operi: pro pparō: z dispono me ad tale opus vel ad ali quid efficiendum

Accedo. is. it. pro addo: eris additur vel adiungo: vt accedit ad meas miseria s dolor: hoc est additur. Inde accessio. i. additio: adiectio incrementū sed accessus est appropinquatio vel additio. **Lau. Valens**.

Accerso. i. vado ad vocandū vel voco. **Teren. Obstetricē accerso. Quidā** in quarta etiam cōiugatione vtunt. vt alibi. **Sitte** in ioppē z accersit simonē quendā qui cognominatur **Petrus. Lau.**

Accipio pro audio z cognosco peruenisse dicitur: vt accipio ex rumoribus accipi ex fama: ex nūcijs id est intellexi: quid velim paucis accipe: id est audi vel intellige.

Actum est semper in malam partem accipitur: vt actum est de re publica id est res publica extincta: desperata: perditā est. **L. u.**

Admitto pro committo: vt admittit scelus.

Adozor. i. aggredior atēdo alloqr: vt adozus hunc verbis suauissimis.

Adomare pro valde amare **Adimo** pro aufero z tollo

Ades pro assis: idem est q̄ huc veni. **Vir. Huc ades o formose puer.**

Admoueo manū. i. appono manū: amoueo. i. remoueo. **Sic z aduerto et auerto differunt: vt aduerto oculos z mentem. id est conuerto ad aliquid. lo cum z c. Laurentius Galla**

Aduerfor tibi notum est: auerfor te. hoc est detestor. z vultum auerto a te. **Sic** in deuterono. **Bentes** quas dominus auerfatur. i. detestatur et abominatur. z a quibus pre odio vultū auertit. **Vulti** tamen indocti legunt scia buntq̄ aduerfatur dominus. **L. au.**

Affero communissimū verbū esse potest: vt affers tibi dolorem. gaudiū voluptatem: rediū: damnum: commodū. honozē. hoc est tu facis me dolere. gaudere: vel es causa voluptatis: redij damni: vt iudicis: honozis

Afficio eque generale est cum ablatiō. siue in bonam siue in malam partem: vt afficis me iniuria: contumelia honoze: probro: damno: gaudio: redio. voluptate: quod est facis tibi iniuriam: contumeliam: honozem probum. damniū: rediū voluptatem. **L. au.**

Agere gratias est verbo: quod quidam barbare dicunt **Regratio**. **Habe** re gratias est animo: cum memorem accepti beneficiū mētem animūq̄ habeo et inuicem gratificandi voluntatem. **Referre** siue reddere gratias est facto. vt si tu a me subleuatus aut pecuniā aut patrocinio aut manu aliove subsidio viciissim aliquo modo subleuaueris: gratias retulisti. reddidistiq̄. **Dicimus** item ago grates. sed sepius apud poetas qui necessitate versus ago gratias dicere non possunt. **Laurentius Galla. Et supra precepto vltimo. De pū apio z sine locutionis**

Allucinari est a caligine aberrare aut dissimulare

¶

Animaduerto. Intueor z cōsydero **Animaduerto** in te. id ē punto **Puni**
re autem est quorum manūz siue iure siue iniuria. **Animaduertere** est eius qui
in alterū habet potētem ordinē ac rite cū animaduersione punire. **Lau.**

Appendere est nauem ad litus mouere z applicare.

Appellere est nauem ad litus mouere z applicare.

Asperno: sperno contemno: despicio: refuto: repudio sunt synonyma.

Assero: assero: assero pro veritatem dico

Astipulo: .I. accedo. testimoniū prebeo. sic z alludo.

Ausculto te. .I. audio te. **Ausculto tibi:** hoc est obedio tibi. **Lau.**

Autumo: arbitror: puro existimo. reor. conijcio: ornata sunt synonyma.

Auiso nō est vere romanū: s; pro eo ponitur p̄moneo z cōmone facio.

¶ B

Bene meritus sum de aliquo cui bene feci: vt bene meritus sum de re publica
hoc est beneficium in eam contuli.

Bene veneris z bene veneritis more vulgari magis q̄ probato dicitur. s;
apud latinos aliud verbū ē quo ad eū nos respōdem⁹. vt salue z sal uere. **L**

Beo beatum facio: inde beatus. **Benedico** tibi: melius q̄ b̄ndico te.

¶ C

Capio habet recipiū quendam vltimū. vt idem sit cepit voluptatē. z cepit
me voluptas. z in passiuo. captus sum delectatione. z in ceteris que ad dele-
ctationē pertinent. vt captus sum amicitate loci: dulcedine vocis. specie mu-
liens amore pecuniarū. spē bonorum. magnitudine sublimitateq; marite
Item dicit cepit me tedium: cepit me obliuio: cepit me odium: cepit me sodetas
cūstatis: cepit me amor patrie: cepit me fauor principis cepit me magnani-
mitas fortissimi quiriti: cepit me ingenū bone indolis adolescentiū. **Differt**
aut capio a sumo: quia capere significat vel sponte vel non sponte accipere.
Sumere tñ sponte: vt cepi labores: cepi molestiā: cepi dolorem: cepi vel susce-
pi inimicitias: suscepi curas: suscepi sumptus: accepi calamitatem: accepi da-
dem: accepi damnū: accepi iniuriā: accepi contumeliā: accepi repulsam.
accepi vulnus. **Hoc vltimū melius** dicit q̄ sustinui: aut perpeffus sum vul-
nus **Dicitur** rursus sumo supplicium: sumo penam non quidem in me ipsum
sed a me in aliū infligi intelligitur: ideo q̄ adiungitur ablatiuus cum prepo-
sitione de. **Sumere** etiam z assumere significat numū z interdū pro arrogan-
ter tibi tribuere. **Laurentius** valla.

Callere. p̄ sere z prudentem esse z intelligere ponitur.

Calumniari est falsa crimina imponere. **Inde** calumniator.

Canonizare: melius dicitur inter diuos referre

Canere est poematum in versu scribere. **Dicere** vero scribere z ornare rhetorū
sunt in oratione soluta.

Caueo frequenter pro prouideo. vt lege cautū est: id est prouisū: ornate est
etiā p̄ verbo vt caueo. vt Turpes z obscenos mores ingenū viri cauent

Ledo sedē. **Caueo** q̄ do locū **Gale** **Var.** Libenter tibi meā sedē cedo

Cesso moro. **Caueo** retardo idem sunt: vt cesso loqui.

Certiorē facio. vel redigere in epistolis frequenter viurpatur: vt faciam te
de hac certiorē. hoc est certiorē facio tibi hanc rem.

Certū est nō solū accipit pro manifestū est: sed etiā pro deliberatū z consti-
tutū est: in quo secūdo sensu plerumq; adiungit dētis cum infinitiuo. vt certū

VERBIS

est mihi ire in hispaniā. Nonnūq̄ dñs subintelligitur. vt ap̄d Virgilium **L**atum est in syluis inter spelea ferarum. malle pati. supple mihi. **L**au.

Lingere obfisione ciuitate: melius q̄ arcundare z obfidere.

Lito. as. id est allego. vt cito Virgilium. i. allego.

Leducat pro vitile. est: vt Studia secreta maxime conducunt. **L**au.

Lonalamus nobis alicuius amorē z beniuolentiā: non autē gratiā. **S**ed inimus gratiam. non autē inimus amorē z beniuolentiā. Significat autem talia verba contrahere vel comparare. **L**au.

Lobiber. i. coercere pro abstrahere.

Lollocare apud quēpiam beneficiū est beneficiū alicui impendere z facere vt apud gratos viros beneficiū collocasti.

Lonfido: passiuā voce in malū frequenter pro defectu perire aut consumi notat. vt **V**ir miser cōficiatur frigore. fame. dolore z merore. labore. senio morbo confectus

Lontaminare id est inquinare p maculare.

Lonstauit es alienū. z contraxit. es alienū: idē est q̄ factus sum debitor pecunie aliene. **D**issoluit es alienū. i. q̄d contraxerā es alicui restitui. **L**au.

Loplacoe verbi loco: rhetores vtuntur his verbis. **D**orem gero: obsequi obsecundō.

Lomitto p expono: vt cōmitto me fortune id est expono me fortune.

Lomplector alicum amore charitate z beniuolentiā. **I**n animo etiā absens. **A**mplector potius corporis est.

Lonoz id est intendo z plusq̄; intendo.

Lonsequor assequor: adipiscor nancisco z p acquirō vel obtineo verba sunt epistolis apta. **L**ōsequi tñ interdū perfecte significat exprimere vel explicare aliquid recensere: p̄sertim si ablatiūs addatur: vt verbis literis orōne sermōe scriptis consequi z c.

Lomparo p acquirō

Lonsulo te cōnsiliū peto a te: vel interrogo z inquiro **C**onsulo tibi hoc est cōsiliū do tibi. vel prouideo tibi. vt cōnsulo vitē tue: cōnsulo valetudini. cōnsulo dignitati. **L**au.

Lōfero hoc est profūsi vel idē q̄ transero: vt cōnsulo me ad Heidelbergē **C**ōiecto conijcio cōiecturā cōiecturā facio. cōiecturā capio **G**ymnasiū. cōiectura ducoz. cōiectura colligo eandem habent significationē

Lomplodere est manus adinuicem collidere.

Lomitari melius q̄ sequi. et est pp̄ie iuniorū sequentiū maioros

Lonfutare est quod abijcit vel obijci possit dissoluere enervare cassare.

Lonuenio cum accusatiuo significat alloqui z verba facere ad aliquem.

Terentius. **H**unc prodeō vt conueniam **P**armenonem

Lordi est. i. delectat z placet. **I**n animo est. id est in animo habeo: vel animus est mihi: volo atq; constituo. **L**au.

Lozrespondere: ornatiūs respondere dicitur.

Eredo p confido z ponō p committo venustissime ponitur. vt credo tibi mea cōsilia: mea secreta: credo tibi grandem pecuniam

Lompello pume conuagationis p alloqui: cum actō sicut conuenio. apud doctos inuenitur

V

Dare laudi est laudare. **D**are vitio est vituperare: vt do tibi hanc rem laudā. i. laudo te de hac re do vitio. i. vitupero.

Dedo totaliter do. et dedo: deditus totaliter datus. Teren. Ego ne ut me
Dedico melius quam proprio sanctifico Thaidi dedam.
Declamare. pro orare et concionari elegantur ponitur. Inde declamatio
Delecto terra persona cum nostro rei delectatis. Sed oblecto cum ablatiuo
eiusdem rei: ut delectat me studium humanitatis: et oblecto me studio huma-
nitatis. Delectat me rus et oblectat me rure.

Deponentia nonnulla quibus etiam in actiua voce uti licet: ut assentio assen-
tior: impertio imperitor: non impartio: auctore Pluciano. Sic et obiurgo ob-
iurgo: alterco altercor: fabrico fabricor: conuerto conuerto: ceno cenor: lachry-
mo lachrymor. et Zulus gelius addit muneror et muneror: significo significor:
sacrifico sacrificor: fenero feneror: pignero pignero. et alia istiusmodi plerumque
et Nonius marcellus multo plura addit.

De desistere ornatus quam sacra obliuisci. Decerno decreui pro statuo: constituo
melius quam propono proponit. Deficio cum actio utrunque oratores: ut deficiat me pecu-
nia. id est mihi pecunia: significat etiam per fidelitatem recedere ab aliquo duce
exercitus aut a suo principe: ut alpinates defecerunt a duce Iugurum ad regem
gallos. Idem defisco. Depcor in bonum et in malum quoque per detestor execror de-
pello abominor sumi posse vult Zulus gel. li. viij. ca. xvi. tamen et Lauren.
Galla contrarium sentit li. vi. ca. xxij.

Descendo non solum de loco superiore in inferiorem mutari significat. sed etiam
in locum planum et in negotium quodcumque se accingere innuit. ut Descendo in pro-
lum. Descendo in forum: descendo in campum dicimus. Lauren.

Deiero id est esse falsum iuro peior. et venit a iuro mutata u in e.

Desyhero cum actio rei qua caremus et qua operamur pulchrum est: ut desyde-
ro prudentiam tuam: cum ea careas. desyhero tuam presentiam: cum a me sis absens.

Deturbare est cum impetu deicere

Deuinctio non solum pro obligo. et deuinctus pro obligatus epistolis apta sunt.
sed etiam pro coniungo et coniunctus: ut magna mihi charitate deuinctus es.
id est coniunctus et quasi colligatus.

Dilucere vinum elegantius quam lymphare. Inde vinum dulcutum: tuis. tiffimum
Diligere te mere et delicate rem aliquam: elegantius dici potest: in delicijs ha-
bere. Vale. Dicitur decesserat catellus que puella in delicijs habuerat.

Do tibi litteras tanquam tabellario. do ad te litteras: scilicet ad te perferendas
aliquando habet duo casus coniunguntur: ut dedi illi ad te litteras. Ergo qui mittit
litteras dat. Qui perferit reddit. Is ad quem datur accipit. Lau.

Do fidem. id est aliquid sancte promitto. Habeo fidem. est credo verbis alie-
rius. Laurentius Gallensis

Dono veniam id est ignosco vel licentiam concedo.

Dono tibi munus: ornatus pro accusatiuum et ablatiuum exprimitur: ut dono
te munere. dono te militarijs armis. Et in passiuo. ut donat^r sujs immunitas
terregijs muneribus et c. melius quam pro accusatiuos. ut dono tibi munus dono
tibi arma et cetera.

Doleo tibi caput. Illa tibi dolent. melius quam doleo caput. doles illa. La.

Duco ornate pro censeo ponitur: ut digni duri: pro quo imperiti ponunt ducor
co. Vale. Dicitur omnia post religionem ponenda nostra ciuitas duxit.

¶ E
Eo synonyma habet. ut Antonius iuit ad castra Dicitur aliter potest. Anto-

nus castra petiuit. Ad castra pfectus est: ad castra se contulit. in castra se recepit Concordat laurentius valla.

Equo hoc est equaliter valeo. vt Plato equat Aristotelem sic et equiparo cum Equo

Effragio pro vehementer postulo (accusatiuo) Euado cum nō vel cum accusatiuo et pōne in: significat idē qd efficio: vt euasit vir doctus: expertus eloquens: aut euasit in virū doctū: expertū eloquētem: hoc est factus est vel effectus est vir doctus: expertus eloquēs.

Expiare p purgare et ppie ad diuina pertinet. Excipio p suscipio: vt excepit me humaniter. id est suscepit. Et in euangelio lio. Excepit eum in domum suam.

Existimo puto. conijcio: arbitror: opinor: reor: idē significant. Sed existimo valet quod raro penso. Lau. Val.

Exaudio est audita petenti cōcedo. Audio est auribus accipio. lau. Sic quoq; differit oro et exoro quia exoro est cū effectū Sic suadeo et p̄sua deo. quia tunc p̄sua deo alicui cū is mihi cōsentiens consiliū meū fecit fuit

Expeditio p libero et soluo etiam pro narro et in ordine recensio vel recito. Terentius. Istud quicquid est primū expedit: hoc est narro

Facio te certiorē: non certū: nisi in carmine: non tamen ago te certiorē: facio tibi gratū non ago tibi gratū. facio ludos facio rem diuinam. facio sacrificium: facio solennitatem: nuncq; p verbū ago. Item feci iacturam: feci damnum. feci naufragiū. Vt vnq; passus sum illa. Feci fugā cū ego alterū fugi. Feci timorē cum alter timuit me. feci iter. nō egi. feci copiam non egi aut dedi feci lucrū non acquisiui lucrū. Urinā fecit: sterqus fecit. non aut emisit. Lau.

Facio tibi iniuriā: et facio tibi contumeliā: afficio te iniuria: et afficio te contumelia. afficio te molestia: sed non facio tibi molestiam. Lau.

Fecit mihi honorē. melius dicitur Impendit mihi honorē

Facere iter est ingredi iter aut viā. qd imperiti loquuntur itinerare. Etā facere est vbi non erat via ac transicus aperire. Dunire viam est reficere ac substruere lapidib; Quales sunt vie rome a pleriq; portis in multoz dierū iter silicib; strate. Dicimus etiā ripam munire: alicum munire. cum illa reficimus vel reparamus. Iter habere est iter aliquē esse facturum. Lau.

Fallo pro frustror et decipio. vt fefellit me tua imago. spes me fefellit. hoc est decipit frustrata est. Sed nō me fallit. Nō me preterit. Nō me fugit idē significant quod non ignoro. teste Quintiliano.

Faro facis fari. i. faciam. as. ar. verbū deficiens comiciis gratū.

Flocci pendo: parui pendo: nihili pendo pro cōtemno. et etiam flocci facio parui facio nihili facio.

Ferire fedus: est componere fedus. Et percussum fedus: id est constitutum atq; compositum.

Fero opem et auxiliū dicimus. Do auxiliū similiter: sed nō do opē. sed fero Unde opituloz verbū ab oratoribus vsurpatū. Lau. Val. Fertur diaf autē preposita vt: deferuūt ad exprumendā communem famam aut rumorē de aliqua re. et sepe induitur parenthesis loco.

Floreo p vigeo oratorū est: et participiū suū. vt florente reip. statu.

Fundo apud historicos pro dispergo ponitur.

Fore significat futurū esse. nō tū esse. Licet forem fores: foret idē sit qd esse esset esset. Quare cū nomine iungi debet fore: non cū participio futuri tps.

ne duo futura simul confundamus. vt spero te amicum vel amatoꝛē meū fore. nō autē amaturū fore: sed tū amaturū: ne vltēaris hoc dicere. Spero te futurum amaturū. qđ ratio nō patitur: cū futurum superuacuu sit. Idem de participio futuro passiu: vt timeo te verberandū fore. Credo te promouendum fore. Sans erat verberandum et pmouendū: vel adūgi his potest infinitiu? esse. Componuntur a fore. Affero et defero. Sed abfore minus in vsu est. Lō fore et proforo apud comicos reperiuntur. laurentius valla.

Frequētariua sepe numero pro verbis primitiuis (a quibus originē sūspē runt) si qñ fortioꝛ sonū gerat. lepide ponuntur: vt pro conicio coniecto: pro maneo mansito: p lego lectito: p impero imperito: pro amplector ampletoꝛ

Fruī re aliqua: significat ex ea re delectationē voluptatēq; capere. Nam et frui delectari voluptatēq; capere idem significant. Inde fretus. i. confusus ab latuo iungitur: vt fretus humanitate. comitate iusticia tua. Fungor est idem qđ officiu munusq; ago. vt fungor magistratu: fungor pretura: fungor legatione. fungor officio vice: munere mihi assignato ab imperatore de eo q ad ministrē gubernatēq; corpus: Inde defunctus est vita. i. finiuit officiu vite. **L.**

¶ B

Gerō verbū cū nominibus dignitatū honoris ac magistratus aptissime ponit: cū significare volumus aliquē esse in tali vel tali honore ac statu constitutum. vt hic gerit consulem rome. i. hic est rome consul. ita consimiliter p totum gerit: imperatoꝛē gerit: principem gerit.

Gratificare significat maius gratū facere minus: qđ est prope idem quod obsequi et inferuire. sed dicimus deū gratificari hominibus. non aut gratum facere: quasi idem sit quod beneficia conferre. Lau.

Gratulari est s̄bo testari te gaudere fortuna alteri. vt gratulor tibi ob p̄ turā adeptā. Et differt a gaudeo. quia potest gratulari q̄s cū minie gaudeat immo doleat. qđ frequēter vsu venit vtiq; inter falsos amicos. cū alter inuidus atq; emulus tacite quidem dolens q̄ alter honoribus auctus sit: tamen illi gratulat. In eadem significatione accipitur grator: sed poeticiū historiciūq; est. Dicimus aliquando gratulari pro eo quod est gratias agere. sed non fere nisi dñs immortalibus. laurentius valla.

Gaudemus nobis Gratulamur alijs.

¶ B

Habere me aliquid et possidere si velim eleganter verbis explicare: non p verbū habeo: sed substantiuū sum cū dñō cōmode id fiet. vt Sunt mihi liberi: hoc est habeo liberos. Item non habeo amicos: pecuniā: equū: meli? dixeris. Non sunt mihi amici. non est mihi pecuniā: non est mihi equus.

Habere auctoritatē dicit in quo est vis: potestas: dignitas: ornatusq; dicitur. Hic habet magnam auctoritatē: vel hic est homo magne auctoritatis apud principē: q̄ si dicas: hic multū potest: hic est multū auditus apud principem. Etiam talis potest dici auctor: vel auctor est idē qđ factor vel conditor vt illi qui fecit aliqd opus: qui egit bellū: egit pacē. auctoꝛē operis: auctoꝛem bellū: auctoꝛē pacis dicimus: nūq; auctoꝛem. Auctoꝛare est obligare et subijcere. Auctoꝛamentū significat quasi obligationē et nexū vel quasi stipendium quoddā: et precū cuiusdam militie ac pugne actionisq;. laurentius valla.

Habeo beniuolentiam melius dicitur gerō beniuolentiam
Habere gratias supra. Agere gratias Habeo fidem supra. Do fidem.

Verbis

Habeo polliceri. habeo conuenire. habeo audire. idē est quod pollicendū est mihi: conueniendū est mihi. Lau.

Habeo vñ habui orationē. Nō facio vñ feci orationē. Feci sermonē potius q̄ habui. Nonn unquam etiam habui. Lau.

Habeo hanc rem in memoria: habeo vel teneo hāc rē memoria. Teneo hāc rem memoria: huius rei memoriā habeo.

Habeo cum aduerbijs bene et male iungitur. vt bene habeo me. Hec res bene se habet. hoc est bene stat hec res. Et in participio. vt bene habēs me venio rure. Laurentius valla.

Habere etatē varijs modis explicat. vt hic habet viginti annos: hic viginti annū agit. degit vigesimum etatis annū. hic est viginti annos natus aut

Hilcere aperitis nonnunq̄ pro loqui accipitur.

(nactus.

In animo est. Supra cordi est.

Illud tibi. illudo pro irrido.

Incumbo studijs. incumbo in studia et ad studia.

Incumbo remis. sed non incumbo in remos et ad remos. Cū accuratius q̄d mente agimus incumbere dicimur. quasi toto pectore diligentia et conatū adhibentes. sicut cōtrario lupini dicunt qui negligenter agunt. Lau.

Impendo operam: pro do operam

Innitōr est se fundare in aliquo et confidere quodāmodo. Inde innixus.

Incido media longa et participiū incise cum prepositione et ablatiuo non accusatiuo coniungi petunt vt incise sunt litere in marmore: in gemma. in lapide: in ligno: in auro. Non autē in marmore: in gemma: in lapidem: in lignū in aurum Sed ediuerso in es. et non in ere. Laurentius.

Incepit apud me hec res ad noticiam pertinet. et significat quasi ad aures meas peruenit.

Indicere proprie est denunciare. vt indictū est bellum Romulus indixit speo et aculum. Edicere est magi stratum et regum. Unde edictū consulum: nam edicere consulum sunt litere eorum quibus aliquid iubent atq̄ imperant L. li. v. ca. lxxij. Ibidem quomodo differunt mando precipio iubeo.

Indulgeo nō significat ignorere: sed obsequenter concedere delicateq̄ tribuere. in ea significatiōe vñ est auctor latinissimus quo mille annis nemo carnē scripsit elegatius cū dicit. Indulgere guli noli q̄ ventris amica est. Nā nō iubemur non ignorere gula. aut in gula. esse misericordes. Sic et indulgētia non pro venia q̄ est remissio culpe. sed pro molli condescensione et laxitate habere: vt Blanda patrū segnes facit indulgentia natos. de hoc. lau.

Ineo gratiā. supra cōsaliamus. Sumit etiā inco p̄ ingredior atq̄ capessō sed nō nisi re graui grandi et momentosa. vt inco rationē: inco sedus: inco pacē inco societate: inco bellū: inco pugnā: inco viā: sed nō recte dixeris. Inco prandii: inco cenā. inco cōiuiū Sic et participiū eius in ablatiuo absolute posito maioribus rebus adhibet. vt inēte pueritia: inante adolescentia: inēte etate: inēte vere. inēte estate. inēte hyeme. inēte anno nouo: nō autē inēte dormitione: inēte cōsuiō: inēte die ac nocte. s; inapiente. Unde et initium dicitur principiū rei maioris: vt initium orationis. Lau.

Inficior. aris. et inficio. as. signi. idē q̄ nego et proprie verbis. Inficiat qui negat se debere q̄d actor petit vel cōmississe q̄d accusator obiicit. Lau.

In finitū verbū pro cōiunctiuo: supra in principio. de verbis secōdo p̄cepto

Infinitiuū passiue vocē ab eo veniſte cū ſupino locant̄ p̄ futuro infinitiui
 paſſiu: vt lectū iri: auditū iri z c. z Job xxij op̄preſſum iri
 In mentem venit mihi. Occurrit mihi: ſuccurrit mihi ſubit mihi pro eodē
 accipi ſolent. Laurentius Galla.

Impertio ſupra De ponētia qualia ſunt etiā lachrymo. hoſpicio adultero
 Inſimulo pro accuſo.

Interesse pro differre z differentiam eſſe. Interpretor pro expono.

Interdico tibi aqua z igni. Non aut̄ interdico te aquam z ignem. Necq̄
 Interdico te aqua z igni. Lau. Galla.

Intercedit mihi tecum amicitia. Intercedit tibi cum illo affinitas Interce
 dit ſibi mecum neceſſitudo. hoc eſt amicitia. Affinitas neceſſitudo quedam
 eſt inter nos media que nos conſiliat. Sed hic intercaſſit. hoc eſt in medium
 ſe verbis oppoſuit. Laurentius.

Introducere eſt claudere in interioribus. vt ſchedula preſentibus introdu
 ſa manu mea ſcripta. eſt. Interdudere. vti o eſt iter impedire: z quali iter clau
 dere. Virgilius. Interduſit h̄y. ms. Laurentius. Galla.

Inuro imprimō ingero. vt maculam mihi inurit detractor.

Inuchi moroſe reprobēdere eſt. ſimuliter ſtilum inſigere. ſtilo appetere
 ſcribendo inſectari z ſcriptis inuchi

Iniurus eſt mihi vel iniuria me afficit. ornatus dicit̄ q̄ iniuriatur mihi.

Iraſcor cum d̄o non actō. z prepoſitione ſuper. iraſcor tibi. non iratus ſuz
 ſuper te: p̄ quo ſumunt oratores verbum ſuccenſco.

Iter habere. Supra facere iter. Inuertere id eſt in contrariū: vt cetero

¶ 2

Laborare habet ſynonyma. vt dare operam. Tempus conſumere. Etate
 conterere. incumbere: inuigilare

Laborare etiā pro egreſſu pati: vt laboro e renebus. ex calculo.

Laxare animū eſt ſolatia honeſta querere poſt ſtudium aut res ſeruas.

Laxare ventrem eſt euacuare vel purgare ventrem

Leuo pro ſuſtollo notum eſt. Sumitur etiā pro alleuo z moleſtiam labo
 remq̄ extenuo: Laurentius Galla.

Lucubro. as. eſt elaborare aliquid operoſe in vigilia vero nocturna. In
 Inucubatio z lucubratiūcula opera ſunt ingenij exquisita. q̄ quidē vocabula
 Tullio ceteriq̄. oratoribus admodū placent teſte Beo:rgio Bemmingenſi.

¶ 25

Valo p̄ magis volo.

Vemini pro recordor: tum ḡt̄m tum act̄m poſtulat: Pro eo q̄d eſt menti
 nem facio recuſat act̄m: poſtulatq̄ ḡt̄m vel abſt̄m cum p̄poſitione de: vt neq̄
 huius rei meminit. z iterū. de quibus multi meminerunt. Lau.

Vemoria teneo. non memoriter. Pronūcio memoriter nō memoria. Cō
 plector: memoria z memoriter. Rē pro memoria z memoriter. Lau.

Vemoriae pro dicitum eſt. ſignificat ſcriptum eſt.

Vemorie tradere: mandare literis: mandare ſcriptis.

Vandare literarum monumentis pene eandem vim habent.

Vemozare eſt aliquid exponere.

Vetior metiris pro menſurare z conſyderare.

Viſſum facere. p̄ diſmittere: vt miſſam facio h̄ac rē. hoc eſt diſmiſſo ſi rē.

Verbis

Dori habet synonyma: vt die obire: mortem obire: mortē oppetere. aīam explicare. vita decedere vel excedere: aīam efflare: vita defūgī: reb; humanis excedere. ex vita migrare: res humanas deserere. exire de vita. vitā fato reddere interire: occidere a cādo occumbere &c.

Dorem gero. i. obsequor: & obediō. **Do**rigerus: obsequens: obediens & facile morem gerens. **Do**ratus qui moribus bonis est praeditus. **Do**rem gero etiam diuisum & transpositum ab oratorib; vsurpatur

Ducuat q̄ pecuniā dat. mutuo. **D**ucuat q̄ mutuo accipit. **C**omō tibi rē aliā a pecuniā eā scz quā numero eandē a te repero: vt libū: vestē equū. **C**ōcedo est potius neutru pro condescendo: locū do. **C**ōmodo i. adapto. applico cōformo. accommodat. i. apt. disposit. idoneus. consentaneus

Factus sum a nansco: significat idē qd cōsecutus vel adeptus. **T**amē et iam pro inueni seu reperi frequenter accipitur. **L**au.

Nauare operam est magnā diligentīā adhibere. **N**egligo p̄ contēno.

Nitor. i. laboro. incēdo. z cōponitur cū ad vt annitor mutando d in n.

Noceo te & noceo tibi idem sunt.

Obeo legationē hoc est obsequor munus & officīū legationis. obeo mortē. hoc est perago vel adeo mortē: sicut & dicitur quis obiisse diē. p̄ abiisse **L**au.

Obluiscor voluptatis. melius **O**luptatis me caput obliuio: supra capio **O**bloquor p̄ detraho. **O**blitterare id est abolere.

Obseruo significat idē qd custodia aliqd oculis aīoq; in modū speculato ris. vt obseruo transeuntes. & in malā quoq; pte sic sumi potest. vt **L**ristū iū dei obseruabāt. canq; custodietes & annorates insidiando. **O**bseruo sumit etā in bonū: fere p̄ admiror. veneror colo: **I**nde obseruans obseruandus obseruandissimus. obseruatio & obseruantia. **L**au. **G**alla

Obuo tibi obuius sum tibi fio. obuius suz tibi. obuiū me tibi fero obuiū me tibi fortuna obtulit. obuiā peccū: obuiā iui. **L** **O**brepo latenter intro.

Odi: noui: cepti: memini q̄ba sunt & p̄sens & p̄teritū notātia haud ingrata oratori. **O**di tamē a poetis frequentius vsurpatur in versū.

Offedo etā p̄ inuenio & reperio: siue consilio siue casu frequentissimum est.

Open fero **S**upra fero open. **O**pitulor pro iuuo.

Oppetere id est qd in bello mori. **V**ir. **Q**uis ante ora patrū troie sub me nibus altis. **C**orrigit oppetere. **O**ppetior p̄ expecto

Oro minus est q̄ exoro. **N**ā exoro. i. orando impetro vel orando induco. multi orant qui non exorant. **S**upra etā exaudio.

Oro habet synonyma qualia sunt. **R**ogo: precor: obtestor: obsecro: flagito queso ex quibus etiam tria simul connecti possunt.

Pare esse idē est qd sufficere alicui operi siue resitendo illi siue exequedo. **L**.

Passiuū elegāter fit ex actiuo trib; modis **P**rimus cum vnicus actus mutatur in ntm: vt dedi tibi equū: equus a me tibi datus est. **S**ecundus vbi iū duo acti. alterū in ntm conuertendo: alterū relinquendo: vt docui te musicam. tu a me doctus es musicā. non autē musica docta est a me. **T**erentius vtrū libet hoz acusatuoꝝ mutando in ntm: alterū vel relinquendo. vel in ablatiū cū a vel ab transferendo sic. **E**go rogauī te veniā. **T**u rogatus a me es veniā vel veniā abs te rogata est mihi. **L**au. **G**alla.

Patere pro apertum esse. vt patet mihi aditus: via: reditus

Patior passus sum ornatius q̄ promitto promisi

Peniter etā p̄ parū videtur vtunt p̄stātes doctrina vtrū **T**eren. **A**n penit

①

tebat flagitij qd te autore fecisset adoleſcēs. penitebat. i. parū videbat.

Peniter: redere: miseret piger: pudet: decet: conducit verbis his vt nō hor
Delictio in bonam nonnunq̄ partem sumitur (rent oratores.

Percutere corp̄: pellere in aio est. Perſcribere. i. vsq̄ ad finē scribere

Perſo nonnunq̄ pro cōtinuo. as. perſiſto. perſeuero. vt Berge vt cepiſt

Perſuadere. ſupra ex audio. Perſeſum est a perſedeo. i. valde rediit.

Peto te hīc rem: ornatus: peto hanc rem a te. ſicq̄ deceteris huiusmodi

ſbis q̄modo differat peto poſco: poſtulo: flagito. Vide. **L.** Peto p accedo.

Pluit caret ſuppoſto habēs appoſitū ablati. vt Lūius. Huncatū est in

Albano lapidibz pluiffe. Licet nunc dicamus. De^o pluit carnē. Pluit māna

Pluit eſcā. Nūgit vero ſuppoſitū z appoſitū hoc eſt obliquū reſpuit. Lau.

Post habere pro negligere. contemnere.

Pone re pignus est cū duo ſuper re incerta. alter alterū vicere nititur aliq̄d

in mediū fortune exponētes. Glale. Pignoz cū quibzſdā iuuētibz poſito.

Pie me fero. p̄ te fers. p̄ te fert. p̄ ſe fert ſicq̄ deiceps Et ē p̄ ſe ferre taate oſtē

dere z confiteri quibzſdā ſignis exterioribz qd in aio habeas quēadmodū q̄

pugnaturi ſunt in vultu z geſtu indicat tacitā vel formidīnē vel fiducia: hoc ē

p̄ ſe ferūt. i. eodē ſenſu accipi ſolet p̄ me fero p̄ me duco. p̄ me gero. an̄ me duri.

Proſciſcor pro vado. pergo. me tranſfero cōfero idem Lau. **Gal.**

Potior nonnunq̄ cū gō apud hiſtoricos reperitur.

Presto cū dō: Antecello cū actō veniſte perſonāt in eodē ſenſu. Saluſt^o

His hoies qui ſe p̄ſtare ſtudent ceteris aiantibz. Et inde venit p̄ſtans p̄ſtā

rior p̄ſtāſſim^o q̄ alios excellit. z poteſt pulchre addi ablati^o illius rei in q̄ eſt

p̄ſtātia aut victoria. vt Tullius preſtat alijs eloquētia. Plato ceteros ante

Presto etiā p̄ offero z exhibeo. **Lul.** ad. **Lctu** (cellit rez diuinaz noticia

tū. Preſta te eum qui a teneris mihi (vt greci dicūt) ynquiculis es cognitū.

Presto ſum. i. aſſuz. nec alteri fere p̄bo coheret niſi ſubſtātiuo z ei ſimplicia: nō

cōpoſito Nā p̄ſto ad ſum magis poetiū eſt. Adeſſe ſignificat fauere z p̄ſidio

Probo. i. laudo. vt tua virtus probanda eſt. i. laudanda. eſſe Lau.

Propono melius dicitur decerno decreui: ſtatio: conſtituo.

Pollicior. p̄. p̄mitto: ſz tamē differūt. qz. p̄mittim^o coactiui. ſz pollicēur ſpōte.

Proſtigo. p̄ſtigare ſignificat prodigere deperdere. Res proſtigatē appellā

tur deperdite: ad pernicē z interitū deducte. **Zulus gelius.**

Prohibeo generale eſt etiā ante rē inceptā. Imhibeo rē iā incepta. Illud ye

tar ne qd facias v̄l ne qd incipias. hoc aut ne p̄gas ire deſiſtaſq̄ ab icepto **L.**

Proſequor cū abltō in bonā z in malā parte. vt p̄ſequor te charitate. odio.

honore verūbz. cantu. z ſignificat actio declarās affectū alterius in alterum.

Perſeqr̄ frequētē in malā partē. p̄ inſeqr̄ z inſector. Raro in bonā vt **Boeti^o**

Ne noſtrū comites p̄ſequerentur iter. de hoc Lau. **Galla.**

Prouoco in malā partē z in bonā dicit. **Laceſo** plerūq̄ in malā **L.** **Q**

Quadro. as. i. conuenio. aptus ſum. vt verba tua nō bene quadrant. i. nō

bene conco: dant. non bene conueniunt

Queroz quereris queſt^o frequētius q̄ cōpoſitū eius cōqueroz cōquēſtus

ſignificat lamentari: aut potius q̄relā facere aut queſtionē. **QR**

Rationem habeo idem eſt quod reſpectū ſiue aduertentiā habeo. ſed ran

tummodo in bonū. vt habēda eſt ratio ſalutis: ratio honoris: ratio rei ſa mili

ans. nō aut infirmitatis turpitudinis incommodoz Lau. **Galla.**

Recapio me in domum id eſt reduco.

Recordor hanc rem potius q̄ huius rei vel huius rei subit me recordatio
hec res mihi in mētem venit: vel vt supra. In mētem venit z c. Quere de l.

Referre p̄ narrare z numerare.

Reddo cum adiectiuo idem est quod facio: sed cum substantiuo idem est
quod restituo: vt reddo te letū. i. facio te letū. Reddo te certiorē. i. facio te cer
tiorē. Reddo pecuniam. i. restituo pecuniam.

Receptui canere est pedē retro flectere z finē rei imponere.

Refero tibi. i. narro. retuli tibi. hoc est dixi vel narraui. sed refero ad te. refe
ro ad senatū. i. consulo te vel in consultationem pono. Lau.

Refert impersonale idem est quod pertinet vel vile est vel differentia est.
vt plurimum refert. parum refert.

Reliquū est. z restat. p̄ eodē pulchre sumuntur. pro quasi residuum est. vt
nactus es sacerdotiū reliquū ē vt honeste viuas. Idē ē superesse. Similiter
supero accipit pro restare z p̄ficiēde reuocesse. Zul. gel. Repero hanc rē meo
moria: non quidē teneo memoria significat: sed potius memoria reuoluo z re
miniscol. z quasi obliuioni traditā memoria rursum inuestigo.

Rideo p̄ derideo.

Retractare pro improbare.

Reperunt in p̄terito p̄fecto indicatui actiuū. Et p̄ris in futuro eiusdem.
In passiuo similiter z in optatiuū p̄nti. Itidē in p̄nti z imp̄fecto coniunctiuū
passiuū. vt scire p̄ sceterū nr̄: amabere pro amaberis loquere pro loquerere p̄
loqueris z loquereris: sicq̄ in verbis ceteris.

Sacris initiari est sacros ordines accipere. Scarco. es. etiā cū gr̄o reperit
Sector. i. sequor. Scribo tibi z scribo ad te vt rumq̄ dicitur.

Sino. p̄ dimitto z relinq̄. Teren. Sine nūc me meo viuere interea modo.

Solatio te. hoc ē spē aut merū tibi ondo. vel i quieto z tibi curā in iūcio. L.

Spectat ad me. i. ad me pertinet. spectat ad mortē. i. mortē q̄si respiciendo
tendit Lau. Aspecto spectatus spectatissimus. i. probatus probatissimus.

Stomachari indignari. Suadeo supra exaudio. Succesco supra irascor.

Succurro non solū significat op̄fero: sed etiā in mētem venio. sicut z occurro
Tullius. Neq̄ enim mihi succurrebant verba z c. Lato. Fac tibi succurrant
iuuentis z c. i. in mentem veniant.

Sum verbū substantiuū cum duobus datiuīs: quoz alter est nōmīs ab
stracti loco nti adiectiuū siue concretū splendida facit orationē. vt si volumus
describere rem aliquā esse vtilitatē. iucundā: honestā. periculosam dignam. de
corā per diōs abstractoz id efficiemus. vt hec res erit tibi vtilitati. erit tibi iu
cunditate p̄clara vrbis edificia sunt ciuib⁹ decori. Omnia hec nitidius. q̄ hec res
erit tibi vtilis. mihi iucunda. parentib⁹ honesta. sicq̄ de alijs. Item es mihi
tedio. gaudio: solatio: voluptati. elegantius q̄ es mihi tediosus. gaudiosus
salatiosus: voluptuosus.

Sum vel fui domi. z nō sum vel fui domus. partē domus demolitus suz
z non partem domi: quia ille locū vbi quis manet. hic vero gr̄is edificiuū q̄d
ex partib⁹ z tecto constat significat. L. Sū cū diō pro habeo. supra habere.

Synopa presertim in p̄teritis p̄fectis indicatui z coniunctiuū gratissī
ma est amantib⁹ venustatem. vt commendarim pro commendauerim.

Suppetit id est copiose adest.

Suppediō. i. copiose ministro. Nō idem quod subplanto vel p̄cib⁹ sub
sterno. in q̄no etiā docti peccare solent

Sumo supplicium de te. i. penam tibi infero. punio te in te animaduerto.
Subire. i. in mentem venire. Superfedeo. i. intermitto. lassen an stan.
Aulus gelius. Operam superfederunt.

Suggillo. suffoco. carpo aculo. detraho idem sunt
Synonyma sunt. Lo mecto. coniectura. coniectura facio. coniectura capio. con-
iectura consequor. coniectura colligo. coniectura duco. Lau.

Synonyma sunt hec. hic omnia terminat voluptate. finit honestate. desino
nit et determinat. metitur. refert. constituit. cum declaramus aliquid sibi sine
ultimum in re aliqua constituere. Lau. Galla.

Synonyma sunt capio spem. de te concipio spem. duco in spem. vocor in
spem. ingredior in spem. colloco in te spem. repono in te spem. Lau.

Similes clausule ad finem operis pertinentes he sunt. Habes que sentiam
deratione dicendi. Hec habui de amicitia que dicerem. Hec sunt que putavi
dicenda hoc tempore. L. Synonyma. In mentem venit. supra in mentem venit.

Synonyma obuius supra obuius. Synonyma Non me fallit. supra fallo
Synonyma Mori supra mori. Synonyma sibi accipio. supra colere
Larare. i. capere vel reprehendere.

Tenet me dolor. tenet me desiderium. potius quam capio. quod verbum delecta-
tionum in gatur. quoniam delectatio videtur tamen capere nec diu permanere. do-
lor autem et desiderium tenere quasi permanendo. Lau.

Tenco seu potius contineo significant morem agere alicubi. ut continet se
runt. In vix se continebat. Timeo retentum in iunctum. timeo tibi tantum am-
co. Lau. Galla. Et dicimus Timeo mihi ab hostibus.

Tero tempus. i. tempus per negligentiam consumo.
Timeo metuo. vereor que tria synonyma sunt. et caueo idem efficiunt vel
cum negatione vel sine ea. ut vereor ne veniat. et vereor ut veniat. Timeo ne
moriatur et timeo ut moriatur. Lau. Ponuntur etiam hec verba et similia elegan-
tius sine negatione quam cum negatione. ut vereor magister veniat. Timeo in so-
ueam preceptis decar. caue cadas. pro eo quod dicitur. vereor ne magister ve-
niat. Timor ne in foueam preceptis decar. caue ne cadas.

Tribuo. pro ascribo vel imputo. L. Tedere me desinit. Cepit enim penitere
posset te pigere. S. plus dicam quam desina tedere. ille cepit penitere tu posses
Trado. traduco. tranco. traiecio licet a trans positione (pigere Lau.

componant. tamen in ipsa compositione omittunt et per dunt. Et dicam traiecio exerci-
tum id est transporto exercitum trans mare aut trans flumen traiecio mare
vel flumen. i. transeo. Lau. Tempus nonnunquam pro tempore ponitur. puta plenus
coniunctum pro punctum indicatum. ut velim pro volo. primum imperfectum coniunctum pro
primum imperfecto indicatum. ut gerere. pro gerere. cenare. pro cenare. Primum perfectum con-
iunctum pro perfecto vel futuro indicatum. ut dixerim. pro dixi. scripserim. pro scripsi.
crediderim. pro credidi. Interdum primum perfectum indicatum pro futuro eiusdem. ad asse-
uerandam rem ut non futura sed iam esse videat. Interdum imperfectum coniunctum
pro plus quam perfecto eiusdem. ut prediceres pro predicisses. plus quam perfectum coniunctum
pro exercitum. Item plerumque in plus quam perfecto operatum subintelligit verbum
debeo eiusdem temporis. ut restitisses. hoc est resistere debuisses. repugnasses. hoc
est repugnare debuisses. petisses. petere debuisses. prediceres pro dicere debebas.
Denique circa verba plus quam perfecti temporis et imperfecti coniunctio si sepe subin-
tellegitur. ut redidisses huic parco et cetera. si dedidisses. Georgius Benningen

prepositus in carmine. Genesios lo'us paruitent lumina nostra. i. u. venities.
Id vere poete in versu crebrius obseruant De hoc vide. **L. I. U.**

Glaco cũ d'ro operã dare. cũ ablatiuo carere significat. vt Glacas sapientie
Id est operã dar sapientie. Glacas sapientia. i. cares sapientia. Lau.

Glaleo. polleo. clareo. floreo cum ablatiuo splendida sunt. vt hic valet in du
stria. pollet ingenio. pietate daret. floret potentia: diuitijs Et ornatijs sumit
Glaleo pro excello vel floreo q̄ pro possum.

Gale verbũ nõ solũ eius qui recedit. sed etiã illius q̄ alterũ a se dimittit. **L.**
Gendicare est sibi aliquid appropriare.

Geretor timeo non erubeo. Supra timeo. in quo multi peccant.

Geretor. aris. uarij sensus est Significat em̄ volui ⁊ occupari. vt ille versat
in multaz studio literaz. Item consisto. vt virtus circa difficile versatur. hoc
est consistit. Itẽ vt er sumur. in miseria. in tenebris: hoc ẽ sumus atq; viuimus.

Verba si multa ad idẽ referantur semper minus pcedat. ⁊ maius atq; effi
catus sequat. vt diligo. colo obseruo. Item amo. veneror admiro. Item hoz
tor. oro: obsecro Nã plus est colere q̄ diligere. plus obseruare q̄ colere Sicq;
de alijs supra de principio ⁊ fine locutionis pcepto vij.

Verbũ conformare se debet proximo supposito. vt ego illum de suo regno
ille me de nostra re publica percõtatus est. Duo supposita. Ego et ille. quoz
viriq; verbũ accõmodatur: sed sequenti palam: antecedenti per subintellectio
nem. vt sic ego illum põtatus sum ille me ⁊ c. Hoc verũ nisi per comparatio
nem aut similitudinẽ loquamur. Quale est melius ego istud q̄ nos fecisset.
non aut q̄ vos fecisset. Hoc ille ita prudenter vt ego fecisset. nõ aut vt ego
fecissem. Lau. Idem obseruando de adiectiuo nomine respectu plurium sub
stantiuorum vt propinquiori in accidentibus respondeat

Verbo infinito iam nrm̄ iam actũ iungimus. vt Spero tibi esse bonus
amicus. credo tibi fuisse fidelis proprie dicitur per actũ vero non nisi alterũ
actũ addas. qui antecedat infinitiuũ hoc modo. Spero me tibi esse bonum
amicum. credo me tibi fuisse fidelem. Lau.

Verbo infinitiu modi ante ponim̄ actũ ⁊ nrm̄ post ponim̄ vt audiui
te vt ceteros affuisse in pli. audiui te affuisse in plio vt ceteri. hic subintellecti
affuerũt. tibi intelligi nõ potest stat sequente infinitiuo. ⁊ om̄ia ad suũ regimẽ
trahẽte Itaq; sic exponit Audiui te affuisse in plio vt audiui ceteros affuisse
alterum vero vt dictum est Audiui te affuisse in prelio vt ceteri affuerunt.
Illud nequaq; concedit. Audiui te vt ceteri affuisse in prelio. Lau.

Verbis actiuis nitidius vtimur interdũ q̄ passiuis. vt oportet legere li
bros. expedit euoluere auctores: vtile est cognoscere plurima. opere precium
est habere quos imitemur. necesse est adhibere vsũ. Hunc posteriorẽ mo
dum magis ars grammatica probat. illum magis auctoritas. Lau.

Verba criminalia varijs casibus iunguntur: vt si quis furatur rem sacã
de loco pphano teneat ne sacrilegiũ an furtũ: an vtroq; nõ aut an vtiusq;. Qui
sustulerit rem suam de sacro furti ne teneatur an sacrilegiũ: an neutro. non aut
an neutrius. Accusare potes hunc vel furti vel sacrilegiũ vel de vtroq; vel de
ambobus. non aut vtiusq; aut amboum. Lau.

Verba quedã cum actis sue significatiõis nõnunq; exornãt. vt ludo ludũ
pugno pugã. si ruis seruitutem. voui votũ. viuo vitam. certo certamen.

Verbãlia nomina in to que a supinis veniunt. raz actiue q̄ passiue accepti
solent: vt accusatio Harci. Tulij actiue. accusatio Terris passiuue. Donatio

mariti actiue. donatio honoz passiuæ. Veni in opinionē actiue accipit quod
talem opinionem habeo. Aliquando etiā passiuæ. cū opinio significat famā.
sic et existimatio. vt mea existimatio est. i. existio: vel homo magne existimatiōis
hoc est famē: tibi sumitur passiuæ. Verū suspicio cū p̄bo venio semper passiuæ
Similiter obliuio. vituperatio: offensio. vectatio. Laurentius

Ventitare est frequenter venire. Aduentare vero proximum esse veniēdo
Ventare nō est frequenter viuere sed vici. et quasi victu vti: siue tali genere
victus frequentissime et fere semper vti: vt Sarmate vicitant lacte. Lau.

Vetor dissulā habet significatiōē vt verbor in litterariū studio. i. do ope-
ram. Virtus circa difficile versat. i. consistit. Versatur in tenebris. i. viuim⁹

Videor mihi. et videor tibi. melius q̄ videor mihi vel tibi. vt non videtur
tibi qd bene faciam. et mihi nō videor q̄ bene loquaris. Sicut vobis videtur
q̄ male facimus. ita nobis videor q̄ male facit. Videor tibi q̄ ille bene scribat.
et videor mihi q̄ isti bene arēt Rustican⁹ hic sermo ē et agrestis. Eruditi em̄ sic
loquunt. Nō videor tibi bñ facere. et tu nō videris mihi bñ loq̄. sicut vob̄ vi-
demur male facere. ita nob̄ vos viderim. ille videor tibi bñ scribere. et isti vide-
tur mihi bene orare. Laurentius.

Viuere habet synonyma. vt viuere vitam. fungi munere vite. vitā agere:
dogere etatem: vici aera.

Vni venit pro contingit poni. Vnus p̄o nomē p̄ utilitate. Vni: pare est
vni siue vltare tū dicto tū facto. Lau. Vtor interdū p̄ p̄bo sum poni: vt p̄
istis locutionib. Tu es mihi familiaris. es mihi amicus: es mihi magister.
Ita dicim⁹. Ego te vtor familiariter. ego te amico vtor. ego te vtor magistro.

De gerundijs

Erundia venuste casum post se non regunt. h̄ cū casu q̄ eis vt
dicitio recta p̄o poni cōsuevit: tanq̄ adiectiū cū substantiuo pul-
bre conformant. vt vado causa audiende lectionē. Occupa-
tio dicendi iura. Do operā agēdi res. Ad accusandū sacerdotes. Omnia hec
elegantijs sic. Vado audiende lectionis causa. Occupatio iuris dicendi. do
operā reb̄ agēdis. Ad accusandos sacerdotes duca premio p̄ximū latrocinio
est. Vado ad salutādā sorore. Ad salutādōs fratres. qd̄ elegantius dicit q̄
cum regimine. vt eo ad salutandū sorore: ad salutādū fratres. de hoc vide L.

Gerundiū accusatiui casus nom̄ q̄ poni p̄ infinitiuū verbi sui passiuū ad
iuncto sibi nomine dignus: vt putauī ad te scribendū. Existimauī hanc rem.
tractandā. Censui illud tibi significandū. hoc est dignū scribi. dignū tractari.
dignū significari. Lau. Quoties oportet loqui per relatiuū necesse est loqui
per gerundiū genitiui casus cū regimine. vt hic dies attulit initū dicendi q̄
vellem: non aut̄ dicendorum eorum que vellem.

Soluendo gerundiū nunq̄ patit̄ secū substantiuū. Significat aut̄ satisfice
re. p̄ eo qd̄ obligatus sum. siue pecunia. siue re muneratiōe. Lau.

Gerundiū acti casus p̄locata sibi p̄positiōe inter: ornatissime vsurpatur p̄
p̄o imperfecto indicatiui vel cōiunctiu: et hoc aduerbio rēponis dū: vt inter agē-
dū inter nauigandū. inter cenandū. inter ambulandū: hoc est. Dum agerem
dū nauigare dum cenarem vel cenabam. dum ambularem et c. Lau. Galla

Nomina substantiua gerundiū gēi dumtaxat casus. Adiectiua vero infini-
tiui siue actiui siue passiuū postulant. vt rēpus est gaudendi. locus est expo-
stulandi: commoditas est alloquendi. De adiectiui. vt tu es dignus habere
opes. Tu es dign⁹ honorari. Tu es let⁹ et bñ valere tu es letus me honorari